

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА**

Кафедра екології та охорони довкілля

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА
_____ 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ»**

Рівень вищої освіти

другий (магістерський) рівень

Галузь знань

**Е Природничі науки, математика та
статистика**

Спеціальність

Е2 Екологія

Освітньо-професійна
програма

**Екологія та охорона навколишнього
середовища**

ОНУ
2026

Робоча програма навчальної дисципліни «Проблеми екологічної освіти».
Одеса: ОНУ, 2026. – 19 с.

Розробники: Т.А. Сафранов, доктор геолого-мінералогічних наук, професор кафедри екології та охорони довкілля; Ільїна В.Г., кандидат географічних наук, доцент кафедри екології та охорони довкілля.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології та охорони довкілля

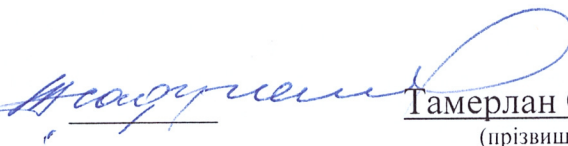
Протокол № 1 від «24» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри

Ангеліна ЧУГАЙ
(прізвище та ініціали)

Погоджено із гарантом ОПП
«Екологія та охорона
навколишнього середовища»

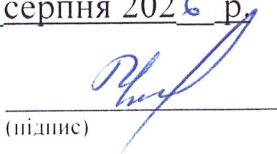

Тамерлан САФРАНОВ
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) ФГМіЕ

Протокол № 1 від «26» серпня 2026 р.

Голова НМК

(підпис)

Ангеліна ЧУГАЙ
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № __ від «__» ____ 2025__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № __ від «__» ____ 20 __ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: Всього кредитів – 4/4 годин – 120/120 змістових модулів – 3/3 ІНДЗ* – не заплановано	Галузь знань Е Природничі науки, математика та статистика Спеціальність Е2 Екологія Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)	Обов'язковий	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		24 год.	8
		Семінарські	
		12 год.	4
		Самостійна робота	
		84 год.	108
		Форма підсумкового контролю: іспит	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є формування знань щодо історії становлення екологічної освіти, концептуальних положень, змісту та структуру національної екологічної освіти, особливостей стандартів для різних рівнів вищої екологічної освіти України, шляхів екологізації освіти України, а також особливостей екологічної освіти в інших країнах світу.

Завданнями дисципліни є отримання знань щодо історії становлення вищої екологічної освіти в Україні, концептуальних положень національної екологічної освіти; змісту і структури системи екологічної освіти в Україні, особливостей стандартів вищої екологічної освіти України, принципів екологізації освіти України, особливостей екологічної освіти інших країн світу.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**

– *Загальні*

ЗК07. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

– *Спеціальні (фахові) компетентності:*

СК02. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.

СК04. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності.

СК05. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

СК08. Здатність до самоосвіти та підвищення кваліфікації на основі

інноваційних підходів у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК12. Здатність до здійснення просвітницької діяльності в системі екологічної освіти, формування екологічної компетентності шляхом екологізації всієї системи вищої освіти України.

– *Програмних результатів навчання*

ПР01. Знати та розуміти фундаментальні і прикладні аспекти наук про довкілля.

ПР02. Уміти використовувати концептуальні екологічні закономірності у професійній діяльності.

ПР04. Знати правові та етичні норми для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації соціально-значущих екологічних проектів в умовах суперечливих вимог.

ПР08. Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

ПР23. Вміти реалізувати концептуальні основи вищої екологічної освіти в Україні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

- *знати*: основні уявлення щодо історії становлення вищої екологічної освіти в Україні, концептуальних положень національної екологічної освіти; змісту і структури системи екологічної освіти в Україні, особливості стандартів вищої екологічної освіти України, принципи екологізації освіти України, особливостей екологічної освіти інших країн світу;
- *вміти*: застосувати принципи безперервної екологічної освіти України; екологізації всіх рівнів (етапів) екологічної освіти; впроваджувати інноваційні методи екологічної освіти;
- *бути здатними*: застосовувати міждисциплінарні підходи для критичного осмислення та вирішення екологічних проблем; здійснювати самоосвіту та систематично підвищувати професійну кваліфікацію на основі інноваційних підходів у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування; здійснювати просвітницьку діяльність у системі екологічної освіти, сприяти екологізації освіти України; зрозуміло та доступно доносити професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців та широкого загалу; реалізовувати концептуальні основи екологічної освіти в Україні.

Опанування цієї навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами навичок і компетентностей, спрямованих на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, що проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та визначені Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722, зокрема:

Ціль 4: забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх;

Ціль 11: забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів;

Ціль 12: забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва;

Ціль 13: вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками;

Ціль 14: збереження та раціональне використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку;

Ціль 15: захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІ

Змістовий модуль 1. Особливості та проблеми дошкільної, шкільної та передвищої фахової екологічної освіти

Тема 1. Особливості та проблеми дошкільної екологічної освіти.

Особливості рівня дошкільної екологічної освіти. Принципи «Сімейно-родинне виховання». Форми виховання дітей. Шляхи інтеграції дитини у суспільство та культуру, що забезпечує фундамент для розвитку екологічної особистості.

Тема 2. Особливості та проблеми шкільної екологічної освіти.

Поняття «екологічне виховання в школі». Загальноосвітній навчальний заклад – основна ланка формування екологічної культури. Особливості шкільної екологічної освіти на трьох ступенях відповідно до віку дітей, обсягу та рівня їх знань і досвіду, психологічних особливостей. Зміст шкільної екологічної освіти від початкових до старших класів. Переваги і недоліки існуючих підручників екології для школярів.

Тема 3. Особливості та проблеми передвищої фахової екологічної освіти.

Спрямованість фахової передвищої освіти на формування та розвиток освітньої кваліфікації. Рівень фахової передвищої освіти. Фаховий молодший бакалавр. Фаховий молодший бакалавр з екології.

Змістовий модуль 2. Особливості та проблеми вищої та післядипломної екологічної освіти

Тема 4. Особливості вищої освіти України.

Вища освіта. Вища екологічна освіта. Рівні вищої екологічної освіти в Україні. Рівень вищої освіти «бакалавр з екології». Рівень вищої освіти «магістр з екології». Рівень вищої освіти «доктор філософії з екології». Стандарти вищої екологічної освіти України.

Тема 5. Особливості післядипломної освіти України.

Спрямованість післядипломної екологічної освіти. Мета післядипломної екологічної освіти.

Змістовий модуль 3. Особливості екологізації освіти

Тема 6. Шляхи та проблеми екологізації шкільної екологічної освіти.

Екологізація. Екологізація освіти. Шляхи екологізації уроків географії. Шляхи екологізації уроків біології. Шляхи екологізації уроків хімії.

Тема 7. Шляхи та проблеми екологізації вищої екологічної освіти.

Шляхи екологізації стандартів вищої екологічної освіти для бакалаврів всіх спеціальностей. Екологізація освіти як ключовий фактор підготовки фахівців для сталого розвитку. Зміст загальноосвітньої екологічної дисципліни для неекологічних закладів вищої освіти. Суть екологічної складової освіти для сталого розвитку.

Тема 8. Особливості екологізації освіти в інших країнах світу.

Досвід екологізації освіти в країнах Європи, Азії та США.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	с/р		л	п/с	лаб	с/р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Особливості та проблеми дошкільної, шкільної та передвищої фахової екологічної освіти										
Тема 1. Особливості та проблеми дошкільної екологічної освіти [1, 2]	11	2	1	0	8	15,5	1	0,5	0	14
Тема 2. Особливості та проблеми шкільної екологічної освіти [1, 2]	11	2	1	0	8	15,5	1	0,5	0	14
Тема 3. Особливості та проблеми передвищої фахової екологічної освіти [1, 2]	11	2	1	0	8	15,5	1	0,5	0	14
Разом за змістовим модулем 1	33	6	3	0	24	46,5	3	1,5	0	42
Змістовий модуль 2. Особливості та проблеми вищої та післядипломної екологічної освіти										
Тема 4. Особливості вищої освіти України [1, 2]	16	2	2	0	12	14,5	1	0,5	0	13
Тема 5. Особливості післядипломної освіти України [1, 2]	13	2	1	0	10	14,5	1	0,5	0	13
Разом за змістовим модулем 2	29	4	3	0	22	29	2	1	0	26
Змістовий модуль 3. Особливості екологізації освіти										
Тема 6. Шляхи та проблеми екологізації	22	6	2	0	14	14,5	1	0,5	0	13

шкільної екологічної освіти [1, 2]										
Тема 7. Шляхи та проблеми екологізації вищої екологічної освіти [1, 2]	18	4	2	0	12	14,5	1	0,5	0	13
Тема 8. Особливості екологізації освіти в інших країнах світу [1, 2]	18	4	2	0	12	15,5	1	0,5	0	14
Разом за змістовим модулем 3	58	14	6	0	38	44,5	3	1,5	0	40
РАЗОМ	120	24	12	0	84	120	8	4	0	108

Види роботи:

[1] – опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу;

[2] – опрацювання тем семінарських занять, додаткового матеріалу.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Особливості та проблеми дошкільної екологічної освіти Особливості рівня дошкільної екологічної освіти. Принципи «Сімейно-родинне виховання». Форми виховання дітей. Шляхи інтеграції дитини у суспільство та культуру, що забезпечує фундамент для розвитку екологічної особистості. [1, 2]	1	0,5
2	Тема 2. Особливості та проблеми шкільної екологічної освіти Поняття «екологічне виховання в школі». Загальноосвітній навчальний заклад – основна ланка формування екологічної культури. Особливості шкільної екологічної освіти на трьох ступенях відповідно до віку дітей, обсягу та рівня їх знань і досвіду, психологічних особливостей. Зміст шкільної екологічної освіти від початкових до старших класів. Переваги і недоліки існуючих підручників екології для школярів. [1, 2]	1	0,5
3	Тема 3. Особливості та проблеми передвищої фахової екологічної освіти Спрямованість фахової передвищої освіти на формування та розвиток освітньої кваліфікації. Рівень фахової передвищої освіти. Фаховий молодший бакалавр. Фаховий молодший бакалавр з екології. [1, 2]	1	0,5
4	Тема 4. Особливості вищої освіти України. Вища освіта. Вища екологічна освіта. Рівні вищої екологічної освіти в Україні. Рівень вищої освіти «бакалавр з екології». Рівень вищої освіти «магістр з екології». Рівень вищої освіти «доктор філософії з екології». Стандарти вищої екологічної освіти України. [1, 2]	2	0,5
5	Тема 5. Особливості післядипломної освіти України. Спрямованість післядипломної екологічної освіти. Мета післядипломної екологічної освіти. [1, 2]	1	0,5

6	Тема 6. Шляхи та проблеми екологізації шкільної екологічної освіти Екологізація. Екологізація освіти. Шляхи екологізації уроків географії. Шляхи екологізації уроків біології. Шляхи екологізації уроків хімії. [1, 2]	2	0,5
7	Тема 7. Шляхи та проблеми екологізації вищої екологічної освіти Шляхи екологізації стандартів вищої екологічної освіти для бакалаврів всіх спеціальностей. Екологізація освіти як ключовий фактор підготовки фахівців для сталого розвитку. Зміст загальноосвітньої екологічної дисципліни для неекологічних закладів вищої освіти. Суть екологічної складової освіти для сталого розвитку [1, 2]	2	0,5
8	Тема 8. Особливості екологізації освіти в інших країнах світу Досвід екологізації освіти в країнах Європи, Азії та США. [1, 2]	2	0,5
	РАЗОМ	12	4

Види роботи:

[1] – опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу;

[2] – опрацювання тем семінарських занять, додаткового матеріалу.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

(не передбачено)

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

(не передбачено)

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Особливості та проблеми дошкільної екологічної освіти Опрацюйте рекомендовану літературу. Підготуватися до усного опитування за результатами самостійної роботи	8	14
2	Тема 2. Особливості та проблеми шкільної екологічної освіти Опрацюйте рекомендовану літературу. Підготуватися до усного опитування за результатами самостійної роботи	8	14
3	Тема 3. Особливості та проблеми передвищої фахової екологічної освіти Опрацюйте рекомендовану літературу. Підготуватися до усного опитування за результатами самостійної роботи .	8	14
4	Тема 4. Особливості вищої освіти України. Опрацюйте рекомендовану літературу. Підготуватися до усного опитування за результатами самостійної роботи	12	13
5	Тема 5. Особливості післядипломної освіти України Опрацюйте рекомендовану літературу.	10	13

	Підготуватися до усного опитування за результатами самостійної роботи		
6	Тема 6. Шляхи та проблеми екологізації шкільної екологічної освіти Опрацюйте рекомендовану літературу. Підготуватися до усного опитування за результатами самостійної роботи	14	13
7	Тема 7. Шляхи та проблеми екологізації вищої екологічної освіти Опрацюйте рекомендовану літературу. Підготуватися до усного опитування за результатами самостійної роботи	12	13
8	Тема 8. Особливості екологізації освіти в інших країнах світу Опрацюйте рекомендовану літературу. Підготуватися до усного опитування за результатами самостійної роботи	12	14
	РАЗОМ	84	108

*До самостійної роботи відноситься:

- підготовка до лекцій і практичних занять;
- неформальна та інформальна освіта.

Визнання результатів, отриманих в системі неформальної/інформальної освіти. У межах дисципліни «Проблеми екологічної освіти» здобувачі можуть виконувати завдання самостійної роботи як у традиційних формах (опрацювання літератури, індивідуальних завдань, тощо), так і через зарахування результатів неформальної та інформальної освіти.

В рамках опанування цієї навчальної дисципліни здобувач може пройти освітні або професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси на масових платформах чи у системі громадянської освіти.

Орієнтовний перелік курсів, які дотичні змісту цієї навчальної дисципліни:

Назва освітньої платформи, назва онлайн курсу, короткий опис, посилання	Дотично до Компетентності, теми та/або результати навчання, що формуються)
Eco-education https://edway.ua/uk/mpk/204/detail/	СК08, СК12, ПР01, ПР04, ПР08, ПР23
Особливості викладання інтегрованого курсу «Довкілля». https://ippo.com.ua/training/osoblivosti-vikladanna-integrovanogo-kursu-dovkilla-5890?inpoint=ippo.com.ua	СК08, СК12, ПР01, ПР08, ПР23
Формування екологічної свідомості учнів через інтеграцію екологічних навичок у курс «Довкілля». Практичні підходи до розвитку навичок екологічно відповідальної поведінки https://ruh.com.ua/training/formuvanna-ekologicnoi-svidomostiucniv-cerez-7850?inpoint=ippo.com.ua	СК08, СК12, ПР01, ПР04, ПР08, ПР23

Problems of environmental education https://ukrdigital.hnee.de/course/view.php?id=18	СК08, СК12, ПР01, ПР04, ПР08, ПР23
--	---------------------------------------

Здобувач має право також обрати самостійно освітню платформу та курс, які відповідають змісту цієї навчальної дисципліни.

Результати, отримані в системі неформальної/інформальної освіти, засвідчуються відповідним сертифікатом, де вказуються обсяг годин (або кількість кредитів ЄКТС) та здобуті компетентності та результати навчання. Такі результати можуть бути зараховані як результати поточного, періодичного або підсумкового контролю за цією навчальною дисципліною за процедурами, визначеними «Положенням про порядок визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова та відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж ОНУ імені І. І. Мечникова» https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozhennya_neformalna_osvita_2024_final.pdf.

В межах дисципліни «Проблеми екологічної освіти» оцінювання результатів неформальної та інформальної освіти здійснюється згідно з критеріями табл. 1.

Таблиця 1 – Критерії оцінювання результатів неформальної освіти

Вид діяльності здобувача	Орієнтовний обсяг (год./кредити ЄКТС)	Критерії виконання	Кількість балів	Форма зарахування
Еко-education https://edway.ua/uk/mpk/204/detail/	30 год. (1 кредит)	100% виконаних завдань	10 балів	Поточний контроль / самостійна робота
		88% виконаних завдань	9 балів	
		70% виконаних завдань	7 балів	
Особливості викладання інтегрованого курсу «Довкілля». https://ippo.com.ua/training/osoblivosti-vikladanna-integrovanogo-kursu-dovkilla-5890?inpoint=ippo.com.ua	15 год. (0,5 кредиту)	100% виконаних завдань	5 балів	Поточний контроль / самостійна робота
		88% виконаних завдань	4 бали	
		70% виконаних завдань	3 бали	
Формування екологічної свідомості учнів через інтеграцію екологічних навичок у курс	15 год. (0,5 кредиту)	100% виконаних завдань	5 балів	Поточний контроль /

«Довкілля». Практичні підходи до розвитку навичок екологічно відповідальної поведінки https://ruh.com.ua/training/formuvanna-ekologicnoi-svidomostiucniv-cerez-7850?impoin=ippo.com.ua		88% виконаних завдань	4 бали	самостійна робота
		70% виконаних завдань	3 бали	
Problems of environmental education https://ukrdigital.hnee.de/course/view.php?id=18	60 год. (2 кредити)	100% виконаних завдань	20 балів	Поточний контроль / самостійна робота
		88% виконаних завдань	18 балів	
		70% виконаних завдань	14 балів	

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни «Проблеми екологічної освіти» застосовуються словесний, наочний, практичний методи навчання: читання лекції, пояснення, робота з навчальною літературою, індивідуальні консультації.

Словесні та наочні методи навчання – це лекційні заняття, опитування, консультування, мультимедійні презентації.

Практичні методи – це опрацювання завдань до семінарських занять, обговорення практичного застосування теоретичного матеріалу при виконанні кваліфікаційної роботи магістра.

Колективне опрацювання завдань – колективне обговорення результатів семінарських занять, обговорення і дискусії щодо проблемних питань лекцій і семінарів та результатів самостійної роботи.

Для розв'язання навчально-професійних завдань навчальної дисципліни застосовано комплексний підхід до діяльності у процесі навчання. Використовуються класичні дидактичні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (лекція-пояснення, бесіда, контроль, самоконтроль, взаємоконтроль і т. п.)

Основні форми (методи) проведення занять – це різні типи лекцій, а також семінарські заняття – обговорення теоретико-концептуальних питань, дискусія, співбесіда, презентація результатів.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Засоби діагностики якості освіти включають в себе поточний, періодичний та підсумковий контроль.

Поточний контроль: усний контроль – індивідуальне опитування, оцінка семінарських занять.

Періодичний контроль: тестовий контроль – оцінювання контрольних робіт за змістовими модулями (тестування).

Підсумковий контроль: екзамен.

Протягом засвоєння навчальної дисципліни здобувачі мають можливість накопичувати бали за рахунок виконання різних форм роботи. Вони розподіляються, а потім сумуються.

Форми контролю. Контроль знань здобувачів здійснюється упродовж семестру та охоплює всі види навчальної діяльності: лекційні і семінарські заняття й модульні контрольні заходи. Основна мета контролю полягає у перевірці рівня засвоєння теоретичних знань, сформованості практичних навичок і здатності застосовувати отримані знання у професійній діяльності.

1. Форми контролю за лекційним матеріалом

Оцінювання засвоєння лекційного матеріалу здійснюється на основі таких форм: перевірка підготовленості до лекції (активність, виконання коротких аналітичних або оглядових завдань, ознайомлення з рекомендованою літературою); короткий тестовий контроль після лекції (перевірка розуміння ключових понять і закономірностей теми); участь в усній дискусії або обговоренні проблемних питань теми (оцінюється змістовність, аргументованість та самостійність суджень).

Максимальна кількість балів за опанування лекційного матеріалу становить 8 балів в (1 бал за кожен тему).

2. Форми контролю за семінарськими заняттями

Семінарські заняття спрямовані на формування професійних компетентностей, закріплення і більш глибоке обговорення теоретичного матеріалу, уміння застосовувати теоретичні знання під час виконання конкретних завдань, аналізувати і узагальнювати інформацію з літературних джерел. Контроль здійснюється через усне опитування.

Максимальна кількість балів за всі семінарські заняття становить 42 балів (5 балів за кожен тему семінарських занять змістових модулів 1 і 3, 6 балів за кожен тему семінарських занять змістового модуля 2).

3. Контроль за змістовими модулями

Після вивчення кожного змістового модуля проводиться модульна контрольна робота у формі тестового оцінювання, що включає питання із однією правильною відповіддю. Метою є перевірка системності засвоєння матеріалу, узагальнення знань і вміння логічно поєднувати теоретичні та практичні аспекти навчального змісту.

Максимальна кількість балів за виконання модульних контрольних робіт становить 30 балів. Для отримання позитивного результату здобувач має набрати не менше 60 % правильних відповідей.

4. Підсумковий контроль (іспит)

Підсумковою формою контролю знань є іспит, який проводиться після завершення вивчення дисципліни. Іспит спрямований на комплексну перевірку рівня засвоєння теоретичних знань, здатності їх узагальнювати, систематизувати та застосовувати у практичних ситуаціях.

Іспит оцінюється максимально у 20 балів. До складання іспиту допускаються здобувачі, які виконали всі види робіт, передбачених робочою програмою.

5. Підсумкова система оцінювання за дисципліною

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Лекційний матеріал (тести, участь у дискусії, підготовленість)	8
Семінарські заняття	42
Модульні контрольні роботи	30
Поточна успішність (разом)	80
Іспит	20
Загальна кількість балів за дисципліну	100

Так, загальна система оцінювання дисципліни базується на принципах поетапності та об'єктивності: 80 балів здобувач може отримати за поточну роботу протягом семестру, а 20 балів – за підсумковий іспит. Такий підхід забезпечує безперервний контроль знань, стимулює систематичну підготовку здобувачів і дозволяє комплексно оцінити їхню готовність до практичного застосування отриманих знань і навичок.

Критерії оцінювання результатів навчання. Критерій оцінювання – це ознака, на основі якої проводиться оцінювання будь-чого і яка є мірою оцінки. Критерії оцінювання визначаються за допомогою якісних показників та ознак, що демонструють рівень сформованості навчальних досягнень здобувачів вищої освіти і трансформуються в оцінку згідно затвердженої шкали. Результати академічної успішності здобувачів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 100-бальною та шкалою ЄКТС.

Критерії оцінювання лекційного матеріалу

Бал	Критерії оцінювання засвоєння лекційного матеріалу
1 бал	Повністю засвоїв зміст лекції; аргументовано відповідає на запитання, демонструє критичне мислення, наводить приклади з практики або сучасних досліджень; виконав онлайн-тест чи міні-завдання без помилок.
0,5 бала	Ознайомився з матеріалом лекції, відповідає на основні запитання, але без глибокого розуміння або з неточностями; має базові уявлення про ключові поняття.
0 балів	Студент не відвідував лекцію або не ознайомився з матеріалом; не виконав завдання/тест; не проявляв активності.

Критерії оцінювання на семінарських заняттях

Критерії оцінювання на семінарських заняттях наведено у відсотковому виді.

Відсоток від балу	Критерії оцінювання роботи на семінарських заняттях
81 – 100 %	Аргументовано відповідає на запитання, демонструє критичне мислення, приймає участь в обговоренні і дискусії.
61 – 80 %	Добре орієнтується в темі, розуміє зміст основних понять, логічно відповідає на контрольні питання, виявляє активність під час обговорення.
41 – 60 %	Відповідає на основні запитання, але без глибокого розуміння або з

	неточностями; має базові уявлення про ключові поняття.
21 – 40 %	Ознайомився частково з матеріалом; допускає суттєві помилки.
До 20 %	Ознайомився частково з матеріалом; не володіє ключовими поняттями,
0 %	Студент не з'явився на заняття, не ознайомився з теоретичним матеріалом.

Оцінювання контрольних робіт за змістовими модулями здійснюється з метою перевірки рівня засвоєння теоретичного матеріалу після завершення вивчення кожного змістового модуля. Модульна контрольна робота проводиться у формі тестового контролю, який містить 20 тестових завдань, що охоплюють ключові поняття, закономірності та прикладні аспекти тем, передбачених навчальним планом.

Кожне тестове завдання має одну правильну відповідь, яка оцінюється в один бал, а максимальна кількість балів за тест відповідає 100% правильності виконання.

Розподіл результатів тестування за кількістю правильних відповідей

Кількість правильних відповідей	Рівень засвоєння матеріалу
20	Відмінний рівень, повне засвоєння матеріалу
18-19	Дуже високий рівень, незначні неточності
17	Високий рівень, правильне розуміння основних положень
16	Достатній рівень, засвоєно основні поняття
14-15	Достатній рівень із незначними прогалинами
13	Задовільний рівень, окремі неточності у розумінні матеріалу
12	Мінімально позитивний результат, базове засвоєння знань
10-11	Незадовільний рівень, часткове розуміння теми
9	Низький рівень, більшість відповідей неправильні
8	Дуже низький рівень засвоєння
6-7	Матеріал засвоєно фрагментарно
5	Відсутність розуміння ключових понять
4	Дуже слабе розуміння матеріалу
2-3	Майже повна відсутність знань
1/1	Випадкові правильні відповіді
0/0	Відсутність знань, завдання не виконано

Для отримання позитивного результату необхідно набрати не менше 60% правильних відповідей. Результати нижчі цього порогу вважаються незадовільними та не зараховуються як успішне виконання модульного контролю.

Здобувач вищої освіти має право на дві спроби складання модульної контрольної роботи: перша – у межах основного навчального процесу, друга – у разі необхідності повторного проходження для підвищення результату або у випадку технічних чи організаційних причин, що вплинули на виконання першої спроби.

Підсумковий результат модульного контролю враховується при визначенні рейтингової оцінки з дисципліни та є складовою загальної системи поточного і семестрового контролю знань.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: У випадку пропуску заняття з поважних причин здобувач зобов'язаний виконати контрольну роботу за відповідною темою у позанавчальний час за погодженням з викладачем. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: під час опанування навчальної дисципліни категорично не припускаються будь-які види порушень академічної доброчесності з боку як здобувачів вищої освіти, так й викладача. У разі виявлення та фіксації будь-якого виду порушення академічної доброчесності, до порушника будуть застосовані санкції, передбачені Законом України «Про академічну доброчесність» та внутрішніми нормативними документами Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Політика щодо використання штучного інтелекту: в ході опанування цієї навчальної дисципліни забороняється оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної та навчальної діяльності, якщо це не дозволено умовами навчального завдання, а сам цей факт не зазначено в навчальному завданні чи супровідних матеріалах до нього. Під час проходження підсумкового оцінювання використання ресурсів штучного інтелекту забороняється.

11. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Яка мета екологічної освіти?
2. У чому суть екологічного виховання?
3. Що таке «екологічна освіта»?
4. У чому суть сучасної екологічної освіти?
5. У чому суть безперервної екологічної освіти?
6. Що таке екологічні знання?
7. Що таке екологічний світогляд?
8. Що таке екологічна етика?
9. До якої стадії (етапу) безперервної екологічної освіти відноситься дошкільна освіта?
10. Які основні завдання дошкільної екологічної освіти?
11. Яка роль сімейно-родинного виховання дошкільників?
12. Які шляхи інтеграції дитини у суспільство та культуру, що забезпечує фундамент для розвитку екологічної особистості?
13. До якої стадії (етапу) безперервної екологічної освіти відноситься шкільна освіта?
14. Які основні завдання шкільної екологічної освіти?
15. У чому суть однопредметної моделі шкільної екологічної освіти?
16. У чому суть багатопредметної моделі шкільної екологічної освіти?
17. У чому суть змішаної моделі шкільної екологічної освіти?
18. У чому суть позашкільної екологічної освіти?

19. Які основні переваги і недоліки існуючих підручників та навчальних посібників, орієнтованих на екологічну освіту школярів?
20. Що таке фахова передвища освіта?
21. Що передбачає фахова передвища освіта?
22. Що таке «фаховий бакалавр»?
23. Що таке «фаховий бакалавр з екології»?
24. Що таке вища освіта?
25. Що таке вища екологічна освіта?
26. За якими рівнями вищої освіти (РВО) за відповідними освітніми програмами здійснюється підготовка в Україні?
27. Які вимоги до РВО «бакалавр з екології»?
28. Які вимоги до РВО «магістр з екології»?
29. Які вимоги до РВО «доктор філософії з екології»?
30. Яка спрямованість післядипломної екологічної освіти?
31. Яка мета післядипломної екологічної освіти?
32. Яким питанням приділяється увага в післядипломній екологічній освіті?
33. Що таке «екологізація»?
34. Що таке «екологізація освіти»?
35. Які шляхи екологізації уроків географії?
36. Які шляхи екологізації уроків біології?
37. Які шляхи екологізації уроків хімії?
38. Які шляхи екологізації стандартів вищої екологічної освіти для бакалаврів всіх спеціальностей?
39. Чому екологізація освіти є ключовим фактором підготовки фахівців для сталого розвитку ?
40. У чому суть екологічної складової освіти для сталого розвитку?

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ (формувальне оцінювання)

Поточний та періодичний контроль								Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3				
T1	T2	T3 Модуль- льний контроль № 1	T4	T5 Модуль- льний контроль № 2	T6	T7	T8 Модуль- льний контроль № 3	іспит	
6	6	16 (6+10)	7	17 (7+10)	6	6	16 (6+10)		

*T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання результатів навчання:

Оцінка за національною шкалою та відсоток від максимальної кількості балів	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно (90-100% від максимальної кількості балів)	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре (75-89% від максимальної кількості балів)	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні	правильно вирішив більшість розрахункових /тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання

	деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	
Задовільно (60-74% від максимальної кількості балів)	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Не задовільно з можливістю повторного складання (35-59% від максимальної кількості балів)	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни (0-34% від максимальної кількості балів)	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Сафранов Т.А., Ільїна В.Г. Робоча програма навчальної дисципліни «Проблеми екологічної освіти» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Е2 Екологія.
2. Сафранов Т.А., , Ільїна В.Г. Силабус навчальної дисципліни «Проблеми екологічної освіти» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Е2 Екологія.
3. Сафранов Т.А., Чугай А.В., Ільїна В.Г. Проблеми екологічної освіти України: навчальний посібник. Одеса: ОДЕКУ, 2022. 85 с.
4. Сафранов Т.А., Ільїна В.Г. Методичні вказівки для семінарських занять з дисципліни «Проблеми екологічної освіти» для студентів денної форми

навчання зі спеціальності 101 «Екологія» (рівень вищої освіти «магістр»)).
Одеса: ОДЕКУ, 2022. 27 с.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Сафранов Т.А., Чугай А.В., Ільїна В.Г. Проблеми екологічної освіти України: навчальний посібник. Одеса: ОДЕКУ, 2022. 85 с.
2. Сафранов Т.А., Ільїна В.Г. Методичні вказівки для семінарських занять з дисципліни «Проблеми екологічної освіти» для студентів денної форми навчання зі спеціальності 101 «Екологія» (рівень вищої освіти «магістр»)). Одеса: ОДЕКУ, 2022. 27 с.
3. Сафранов Т.А. Вища екологічна освіта України: становлення і сучасний стан. *Освітологічний дискурс*. 2021. № 1 (32). С. 39 – 51.
4. Сафранов Т.А. та ін. Стандарти вищої екологічної освіти України: сучасний стан та проблеми реалізації. *Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Серія «Екологія»*. 2017. Вип. 16. С. 141 – 149.

Додаткова

1. Закон України «Про вищу освіту». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 37 – 38. С. 2004.
2. Бахрушин В.Є. Проблеми розроблення стандартів третього рівня вищої освіти в Україні. *Освітня аналітика України*. 2021. № 4 (15). С. 46 – 59.
3. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text> (дата звернення: 16.07.2022).
4. Білявський Г.О. Екологічна освіта. *Екологічна енциклопедія*. 2006. Т. 1. 307 с.
5. Концепція екологічної освіти України. Затверджена рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 20.12.2001 р. №13/6-19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-19290-01#Text> (дата звернення 11.01.2022).

15. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наукова бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова. URL: <http://lib.onu.edu.ua>.
2. Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>.
3. Репозитарій ОНУ. URL: <http://eprints.onu.edu.ua/>.